

SLAGFJÄDERN

Ungdomar i Litauen

Kriget i Ukraina

Global maktfaktor

Årgång 108
3-2026

SLAGFJÄDERN

nr 3 – 2026, Årgång 108

Slagfjädern är en medlemstidning för Försvarsutbildarna Stockholm och Södermanland. Den utkommer med ca 3 500 ex fyra gånger om året.

Besöks- och Postadress

Försvarsutbildarna
Stockholm och Södermanland
Karlavägen 65
114 49 Stockholm

stockholm@forsvarsutbildarna.se

www.forsvarsutbildarna.se/stockholm-sodermanland/

Facebook: Försvarsutbildarna
Stockholm och Södermanland

Ansvarig utgivare och redaktör

Tommy Jeppsson
editor@kkrva.se

Redaktion

Johan René, Tommy Jeppsson, Christina Hammarstedt, Irma Palm och Olle Schylander

Adressändring

stockholm@forsvarsutbildarna.se

Annonser

Helsida färg 4 800:-, format 178 x 252 mm,
baksida 175 x 244 mm
Halvsida färg: 3 000:-, format 178 x 124 mm
Annonssoriginal kan levereras i 4-färg som
högupplöst pdf-fil. Redaktionen kan även
tillverka original på annonsörens uppdrag.

Sista manusdag

4-2026	20 oktober 2026
1-2027	12 januari 2027
2-2027	9 april 2027
3-2027	9 augusti 2027

Texter och foton

Material mailas till följande adress:
stockholm@forsvarsutbildarna.se. Texter bör
helst levereras digitalt i Word-format. Foton
bör helst levereras som högupplösta jpg- eller
tiff-filer. Redaktionen förbehåller sig rätten att
justera i texten samt beskära bilder.

Layout och tryck

www.ClearDesign.se

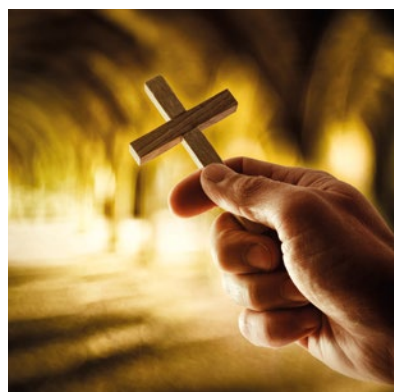
Omslag

Våra försvarsungdomar får genom den
utbildning de genomgår en mycket positiv
fritid som också är en bra förberedelse för
vuxenlivet. Foto: Josefin Unelid

För åsikter framförda i redaktionellt material
svarar respektive författare. Slagfjädern får
gärna citeras, men ange källan. Foton får
endast användas efter överenskommelse
med fotografen.

I detta nummer

Ledare	3
Krigsmans kristna tro	4
Varken fred eller krig.....	6
Bättre aldrig börja än illa sluta	10
Profil celebrerar	14
En eldsjäl belönas	15
Zalgiris 2026	16
"Tech Bros" – en ny global maktfaktor?	18
Interflex, del 2	22
HBR i Stockholm.....	26
Nu är det vår i luften	27

Nu kan tidningen även läsas digitalt i bläddringsbart format där du även kan ladda ner den som en PDF (↕). I den bläddringsbara versionen har varje sida en unik webbadress, vilket gör att du enkelt kan maila eller dela en specifik artikel. Du hittar tidningen på vår hemsida.

Väntan

FOTO: THOMAS ECKERED

Johan René

Försvarsberedningen har i juni utkommit med en rapport, "Skärpt läge". Jag ska bara konstatera att man där, utan omsvep, påstår att staten inte klarar uppbyggnaden av totalförsvaret utan ett kraftigt ökat utnyttjande av frivilliga resurser.

Det bör sägas direkt att det inte bara är Frivilliga försvarsorganisationer (FFO) man tänker på. Man bör vända på förståelsen. Berörda myndigheter måste inte bara inventera sin egen personal, utan också definiera behovet av frivilliga i sin krigsorganisation samt hur dessa ska rekryteras, t ex av myndigheten själv. Hur de ska få adekvat utbildning, i den mån kompetens för uppgiften saknas. I det avseendet har alldeles för lite gjorts. Oförmågan har medfört en ordentlig tempoförlust.

FFO är en del av lösningen, men bara en mindre del. Myndigheterna har olika behov beroende på uppdrag, prioritet, kompetensbehov m m. Bestämmelser och lag lägger en hämsko på kreativiteten. Men hur svårt kan det vara att börja en inventering av både uppgifter och resurser,

om inte annat för att kartlägga var flaskhalsar och hinder kan finnas. Var personal kan finnas, som kan utnyttjas. Hur många pensionsavgångna anställda skulle inte kunna användas? Vi är klara i huvudet och osedvanligt friska i förhållande till tidigare generationer, dessutom med efterfrågade kompetenser och erfarenheter från tidigare krigsplanläggning.

I vår juristtyngda förvaltningsapparat ifrågasätts inte lagstiftningen, även om den är utformad för en annan tid. Ändå är en del av lösningen förändrade lagar och nedbrytning av hinder. Hur möta ett hot i fredstid, när vi har en rigid lagstiftning, som enbart känner begreppen krig och fred, inte hela spektret däremellan (hybridhot, gråzon)? Dessutom ger inte myndigheter och statsmakterna rätt att utnyttja delar av krigsorganisationen, om det inte är förklarat krig.

Det är en besvikelse att så lite blivit gjort när det gäller personalförsörjningen, både till de civila och militära delarna av totalförsvaret. Å andra sidan har det varit ett tungt arbete för regeringen, det stod klart

vid en föredragning i februari 2025. Utredaren gav ett okunnigt och fantasilöst intryck, vilket förstärktes av att han överhuvudtaget inte i sitt digra verk övervägt former för att utnyttja pensionsavgången personal eller en avvägning mellan militära och civila behov. Utredningen har bara lagts till handlingarna. Departementet har sedan utarbetat en proposition för det civila försvaret, som lades på riksdagens bord i juli.

I denna kan utläsas att frivilliga kompletterar civilplikt, behovet av avtalspersonal kommer att öka, således ökad efterfrågan på specialistkompetenser (sjukvård, bevakning, räddningstjänst, logistik och transporter samt ledning/samband). Men propositionen berör inte den stora elefanten i rummet, regionernas och kommunernas uppgifter. Hur länge ska vi vänta på att det klaras ut att om staten är i krig, så är även dessa ledningsnivåer i krig och bör organisera sig och planera för detta?

TEXT: JOHAN RENÉ

Vill du ha vår förbundstidning Slagfjädern digitalt eller som papperstidning i fortsättningen?

Slagfjädern skickas numera ut via CRM-systemet till de individer som valt att prenumerera på tidningen digitalt. För att göra ditt val så gör du så här:

1. Gå till "Mina sidor" på Försvarsutbildarnas hemsida.
2. Välj fliken "Mina Uppgifter".
3. Välj "Prenumerationer".

4. Välj "Medlemstidningen Slagfjädern".

5. Välj om du vill ha tidningen i pappersform, digitalt eller inte alls. Gör du inget val så får du papperstidningen även i fortsättningen.

Passa på att kolla att dina övriga uppgifter stämmer. Det är även här som du ändrar uppgifter om du flyttar m m.

Religionens betydelse för militär, liksom icke-militär personal i krig, är utomordentligt stor. FOTO: DAVIZRO PHOTOGRAPHY / SHUTTERSTOCK.COM

Krigsmans kristna tro

Erfarenheten av kristen tro i militära sammanhang ger bilden av något som är mycket värdefullt. Den grundhållning kristen tro bidrar till ger realism, uthållighet, rättsinnighet, stabilitet, ansvar och handlingskraft – och sammanhållning.

TEXT: CHRISTIAN BRAW

Folkrätten i krig bygger i allt väsentligt på kristna förutsättningar, liksom militär yrkesetik. Goda egenskaper behöver uppmuntras, stärkas och värdesättas för att bestå i konfliktmiljöer, i synnerhet i krig.

Sund realism och stabilitet

Först några exempel. Den främste av Sveriges härförare, Gustav II Adolf, hade en klarsynt realism. Han visste: "Kriget är inte en flod av laster, inte en sjö utan ett hav." De gamla romarna visste att "i krig tiger lagarna", och i

det släpps alla mänsklighetens sämsta sidor ut i frihet som lögn, grymhet, feghet, svek och själviskhet. Klarsynt realism är bakgrunden till hans rättsordning, krigsartiklarna, som han införde för armén och flottan. Alla kan i en given situation göra sig

skyldiga till allt. Han visste att i varje människa och i varje kollektiv finns det ett djupt syndafördärv. Det förklarar hans stränga disciplin, men också hans nit när det gäller själavården i förbanden. Han visste att hos Jesus Kristus finns både förlåtelse och kraft att övervinna dragningen till krigets demoni.

Georges Bernanos (1888–1948) var soldat under första världskriget, vilket har kallats Europas urkatastrof. Vapenutvecklingen hade totalt förändrat stridsfältet. Förlusterna blev ofattbara. Under dessa förhållanden blev Psaltarens bok i Bibeln viktig för Bernanos, särskilt psalm 90. Den börjar med orden: "Herre, du har varit vår tillflykt, från släkte till släkte." En sådan tro ger stabilitet.

Ett liv för andra

1841 gick korvetten Carlskrona under i Västindien. Efter förlisningen försökte några ur manskapet rädda sig genom att ta sig upp på vrakspillror. En av dem höll sig flytande på en plank. En annan tog också tag i den, men då sjönk den. Den förste mannen sade: "Du har familj därhemma, mig är det ingen som väntar på. Du får ta plankan. Jag har min sak klar med Gud." Så släppte han taget och sjönk. Den andre mannen blev räddad och när han kom hem berättade han om sin räddning.

Berättelsen levde länge i Carlskrona och upptecknades många år senare av biskop Viktor Rundgren (1869–1936), vars far var smed vid varvet. Rundgren skriver: "När jag hörde denna berättelse, förstod jag att livet får sitt värde i den mån det är ett liv för andra." Livet för andra är Jesu Kristi sätt att leva och det är en oerhörd tillgång att ha den andan levande när "lagarna tiger". Det vi gör, det gör vi för våra barn och barnbarn, för våra föräldrar, för våra kamrater, för vårt land, för frihet och rättvisa.

Utan rädsla, med hjärta för alla

General Hans Oster (1887–1945) var en av männen bakom 20 juli-attentatet mot Hitler. Om det hade lyckats kunde miljoner människor vid fronter och i fångläger ha räddats till livet. Oster visste att planerna på attentatet

var utomordentligt riskabla. Varför tog han risken? Själv sade han: "Vi fruktar ingenting utom Guds vrede." Med de orden uttryckte han att varje människa har ett yttersta ansvar, både för vad hon gör och för vad hon inte gör. Inga domar som fälls över oss på jorden har evig giltighet. Det enda helt avgörande för hur vi ska tänka och handla är relationen till Gud. General Oster greps efter attentatet och räddades strax före krigsslutet.

”Varje människa har ett yttersta ansvar, både för vad hon gör och för vad hon inte gör.

I Åbo domkyrka finns en inramad dagorder av marskalk Mannerheim, där han tilldelar Finlands mödrar Frihetskorset. Den kristna tron, som Mannerheim ofta nämnde, gav honom en vidgad blick. Han såg inom sig inte bara fronter och förband, han såg också hela samhället och där såg han de viktigaste av alla, mödrarna. Han inte bara såg deras hjältemod och deras sorg under det blodiga kriget. Han hedrade dem också, med taperhetsmedalj!

Naturlig samhörighet och Bibelns kraft

Theodore Hardy (1863–1918) var präst och lärare i det civila. När han var över 50 år anmälde han sig som frivillig fältpräst i första världskriget, som då hade fastnat i ett skyttegravskrig med stora förluster. Hardy besökte ofta de främsta linjerna och hade alltid med sig cigaretter till soldaterna. En kollega fick rådet: "Be alltid för dem och ibland med dem." Ofta kröp han från de främsta linjerna ut över ingemansland för att rädda sårade soldater. Vid ett sådant tillfälle blev hans själv träffad av kulspruteeld och

stupade. Han är den ende brittiske fältpräst som tilldelats Victoriakorset. Hardy är ett exempel på hur kristen tro ger både naturlig mänsklighet, liv med Gud och offervilja.

Många svenska män, som varit scout, kan minnas andakter med *Pojkarnas andaktsbok*, utgiven av KFUM. I en av berättelserna fick vi höra om den tyske soldat som räddades av sin bibel. Han hade fått ett exemplar av Nya Testamentet i fickformat och förvarade det i sin bröstficka. Ett skott träffade honom i brösthöjd. Men han räddades genom att skottet fastnade i boken. Denna händelse både fascinerade och inspirerade svenska pojkar till att inse Bibelns kraft.

Se ljuset bortom skuggorna

På kvällen den 20 juli 1944 avrättades överste Claus von Stauffenberg (1907–1944) på gården till Bendlerblock i Berlin. Hans sista ord var: "Es lebe das heilige Deutschland!" Han hade fått uppleva Tysklands moraliska förfall och förnedring under Hitler, särskilt under kriget i öster. Men han visste att det också fanns ett annat Tyskland, ett folk med Hildegard von Bingen, Bach och Brahms, en historia av godhet, kunskap och själv-uppoffring. Endast någon månad före den 20 juli hade Stauffenberg deltagit i nattvardsprocessionen i sin hemkyrka. Den kristna tron ger blick för Guds närvaro i det egna folket och låter inte missmod och självförakt ta överhanden. För allt det goda, äkta och sanna i vårt land och vårt folk är vi beredda att göra allt vi kan när vi ser ljuset bortom skuggorna.

Men, är inte allt detta sådant som man ibland också kan finna hos muslimer, judar, parser, agnostiker och animister? En kristen kan svara: "Det beror på att allt är skapat av Gud och därför har varje människa spår av Guds godhet. Guds Son blev människa för att upprätta, bevara och förnya all denna godhet, och det är just detta han gör genom den kristna tron, när den är äkta." ■

Varken fred eller krig

Molnen är mörka på den säkerhetspolitiska himlen. FOTO: ARTPOK / SHUTTERSTOCK.COM

Rubriken är hämtad från ett uttalande av vårt lands statsminister Ulf Kristersson. Hans ord förmedlar bilden av ett säkerhetsläge som inte bara är försämrat, utan också mycket svåröversäglbart vad gäller möjliga framtida händelseutvecklingar.

TEXT: TOMMY JEPSSON

Tre rapporter förklarar mera ingående vad som ligger bakom statsministerns uttalande. Dels den militära underrättelse- och säkerhetstjänstens (Must) årsöversikt från 2025, dels rapporten "Säkerhetspolisen (Säpo) 2025–2026" samt Försvarets radioanstalts (FRA) årsöversikt 2025 med rubriken "En farligare tid". De tre organisationerna har olika uppgifter. Must arbetar med militär underrättelse- och säkerhetstjänst, Säkerhetspolisen har ansvaret för vårt lands inre säkerhet och FRA verkar inom områdena signalspaning och cybersäkerhet.

Det som är påtagligt efter en läsning av de tre rapporterna är den sammanfattande bilden av ett alltmer försämrat

och oförutsägbart säkerhetsläge för Sverige. Även om de tre organisationerna sinsemellan har olika uppdrag, är samsynen närmast total avseende vad som hotar vårt land liksom de trender och tendenser vi behöver vara vaksamma på inför framtiden.

Vilka är då budskapen i de tre rapporterna?

Säkerhetsläget är försämrat

Det första budskapet är att vår omvärld är mer osäker och mindre förutsägbart. Den regelbaserade världsordningen utmanas alltmer, rivaliteten mellan världens stormakter tilltar, samtidigt med ett antal pågående väpnade konflikter. Ett slut på kriget i Ukraina verkar avlägset och påverkar negativt säkerheten

för vår kontinent. Samtidigt ringer varningsklockorna då det gäller utvecklingen i Mellanöstern, i Arktis och i Stilla-havsregionen.

Rapporterna pekar på att hoten mot vårt land inte enbart handlar om militära angreppsformer. Illegal underrättelseinhämtning, cyberattacker, sabotage, påverkansoperationer, ekonomiska beroenden och försök att komma åt teknisk

Tommy Jeppsson

FOTO: LARS HOLMQUIST

innovation som sker i Sverige är parallella angreppsformer, vilka riktas mot offentliga och privata aktörer.

Hotet från Öster

Det andra budskapet handlar om Ryssland som det dominerande hotet mot vårt land och dess intressen. Således ett Ryssland i en djup och långvarig konflikt med väst där både militära och icke-militära maktmedel används för att nå politiska mål.

Den ryska hybridkrigföringen lyfts fram av Säpo. Det handlar bland annat om påverkansoperationer, otillåten inhämtning av uppgifter avseende teknisk innovation samt en bred palett av säkerhetshotande verksamhet riktad mot Sverige. Det finns från rysk sida ett tydligt intresse för Sveriges roll som Natos senaste medlem, liksom för vår försvarsindustri, vårt stöd till Ukraina, vår samhällsviktiga infrastruktur och våra politiska ståndpunkter i viktiga frågor.

FRA pekar på att kriget i Ukraina skapar säkerhetsrelaterade utmaningar för vårt land. Dessutom att ryska aktiviteter i Sveriges närområde ställer stora krav på underrättelseverksamheten.

Must är tydlig med att Ryssland är det största militära hotet mot Sverige och Nato. Redan idag har Ryssland möjligheter att störa och skada verksamheter och funktioner inom totalförsvaret, civila liksom militära, genom att använda hybrida metoder. Ryssland satsar på militär uppbyggnad där bedömningen är att denna får effekt efter 2030. Det bör noteras att detta är en bedömning som kan visa sig felaktig, eftersom den ryska upprustningen kan ske i såväl snabbare som långsammare takt än beräknat. Den rimliga slutsatsen av denna osäkerhet är att utgå ifrån det sämsta alternativet, nämligen att den ryska upprustningen går snabbare än vad som bedömts, vilket innebär att snabbast möjliga upprustning av vårt civila och militära försvar krävs.

Hybridhotet – ständigt närvarande

Ett tredje budskap tar utgångspunkt i det återkommande tema som rör hybrida insatser. Således aktiviteter som varken ligger inom ramen för fred eller krig. Exempelvis påverkansoperationer, desinformation, cyberangrepp och sabotage genom bland annat användningen av ombud, eller det som på engelska benämns som *proxies*.

Detta fenomen i form av staters ökande användning av ombud lyfts fram av såväl Säpo som Must. Det rör sig om det som benämns förbruknings- eller engångsagenter, vilka används för att utföra ljusskygga aktiviteter. Rekrytering av dessa personer kan genomföras via internet, varefter individerna används för specifika enstaka uppdrag. Detta försvårar

möjligheterna att koppla handling till person och därmed kunna lagföras.

Ryssland försöker påverka opinionen, förstärka motsättningarna i samhället liksom minska västs stöd till Ukraina, aktiviteter som noga följs upp av Säpo. Samtidigt trycker myndigheten på att Sverige har relativt god motståndskraft mot den här typen av subversiv verksamhet. Säpo är samtidigt tydlig med att inte utgå ifrån att varje incident eller olycka kan hänföras till främmande makts agerande, varför händelser behöver utredas innan slutsatser kan dras.

Kina – en långsiktig utmanare

Det fjärde budskapet handlar om Kina. Landet utgör inte ett omedelbart militärt hot mot Sverige. Snarare är

MUST ÅRSÖVERSIKT 2025

FÖRSVARSMAKTEN

det asiatiska jätteriket en långsiktig strategisk utmanare. Fokus för Beijing handlar om ekonomisk säkerhet, teknologisk utveckling och möjligheten att utveckla beroenden, vilka kan nyttjas för politisk och/eller ekonomisk påverkan.

Kinas ambition att kontrollera vad som benämns som viktiga värdekedjor och dominera strategiska teknologier framhålls av Must. Samtidigt pekar Säpo på de risker som finns med samarbeten inom vissa känsliga områden där svenska skyddsvärden kan hotas. Från FRA:s sida beskrivs Kina som en av de stater som utgör de största hoten mot vårt lands intressen.

En krutdurk

Det femte budskapet är kopplat till de säkerhetshot som kommer från Iran och Mellanöstern. Must, Säpo och FRA nämner Iran som ett betydande säkerhetshot. Säpo tar upp iransk underrättelseverksamhet, kartläggningen av oppositionella och genomförda våldsdåd. Samtidigt kan konstateras att den senaste tidens utveckling i regionen behöver fortlöpande analyseras, varför ambitionen är att återkomma i Slagfjädern med fortlöpande analyser över utvecklingen i Mellanöstern.

Must och FRA tar upp den dramatiska utvecklingen i Mellanöstern under 2025, där vi påtagligt under

← [Läs hela rapporten på
forsvarsmakten.se](https://forsvarsmakten.se)

innevarande år kan se hur kriget i regionen påverkar maktbalansen och världsekonomin.

Terrorism och extremism

Det sjätte budskapet handlar om att hotet från terroristorganisationer liksom från extrema våldsbejakande aktörer kvarstår. Vad gäller terrorism finns det fortsatt en kvarvarande hotbild även om nivån på hotet sänkts jämfört med tidigare. Såväl Must som Säpo gör bedömningen att de mest sannolika aktörerna är personer som agerar ensamma eller i små grupper. Inspiration till våldshandlingarna kan ha hämtats från våldsbejakande islamism och/eller likaledes våldsbejakande högerextremism.

Noterbart är att det finns personer inom de extremistiska våldsbejakande miljöerna, liksom inom den organiserade brottsligheten, som kan utnyttjas av främmande makt som ombud för inhämtning av underrättelser eller för att utföra hybrid verksamhet, exempelvis sabotage, men också för våldsanvändning som exempelvis beställningsmord.

Cybersäkerhet och teknik

Det sjunde budskapet berör cybersäkerhet, vilket lyfts fram som ett område med växande betydelse. Cyberangrepp kan riktas mot samhällsviktig verksamhet som myndigheter, företag och kritisk infrastruktur. FRA lyfter fram cyberhotet som en central del av dagens säkerhetsutmaningar, där betydelsen av det arbete som utförs av Nationellt cybersäkerhetscenter (NCSC) framhålls.

Sverige rankas som tvåa bland världens mest innovativa länder, vilket förklarar det omfattande intresse som finns från främmande stater för svensk forskning, teknik och industriell kompetens. Teknik- anskaffning används med syftet att stärka andra länders militära och

ekonomiska förmåga samt för att kringgå internationella sanktioner.

Förändringar och tillväxt

Förutom rapporternas syfte som är att sakligt förmedla allvaret i omvärldsläget behandlas de förändringar och den tillväxt som våra underrättelseorganisationer genomgår. Såväl Must som FRA och Säpo berör den pågående reformen av vårt nationella underrättelsesystem. En ny civil utrikesunderrättelsetjänst ska inrättas, samtidigt som FRA, Must och Säpo ska anpassa sina verksamheter till den nya strukturen.

”De gemensamma budskapen visar på att Sverige inte bara befinner sig i ett allvarligt säkerhetsläge, utan att det också tenderar att långsamt försämrass.

Organisationsförändringarna presenteras som en ambitionshöjning avseende Sveriges totala underrättelseförmåga. I och med att rapporterna utgör myndighetsdokument redovisas inget av den debatt för och emot, som varit ett resultat av de beslutade förändringarna.

Must, FRA liksom Säpo beskriver hur verksamheten växer. Orsaken till att våra svenska underrättelseorganisationer expanderar finns att söka i det för-

sämrade omvärldsläget, en mångfacetterad hotbild liksom i den mycket snabba tekniska utvecklingen. Konsekvenserna är ökade behov av personal, teknik och samverkan. Som exempel ska nämnas att FRA har vuxit till omkring 1 300 medarbetare i en miljö där verksamheten vidgas och infrastrukturen byggs ut. På motsvarande sätt beskriver Must och Säpo i sina rapporter motsvarande resurs- och förmågeutbyggnad.

En bild av allvarstid

De gemensamma budskapen i de tre rapporterna tecknar en entydig bild av att Sverige inte bara befinner sig i ett allvarligt säkerhetsläge,

utan att det också tenderar att långsamt försämrass. Här utgör Ryssland det avgjort mest akuta och omfattande hotet. Såväl Kina som Iran bedöms i tillägg utgöra betydande säkerhetsutmaningar. Hotbilden från samtliga dessa aktörer är bred och innefattar cyberangrepp, spionage mot bland annat innovativa företag i teknikbranschen, informationspåverkan, sabotage liksom militära hot. För att möta denna negativa utveckling förstärks vårt lands underrättelse-, säkerhets- och cybersäkerhetsförmåga. Samtidigt fördjupas samarbetet mellan myndigheter och med internationella partners. ■

Läs hela rapporten på sakerhetspolisen.se

Många fler medaljer, liksom många fler stupade, kommer att bli några av resultaten från det utdragna kriget i Ukraina.

FOTO: RYSKA PRESIDENTENS OFFICIELLA HEMSIDA, KREMLIN.RU (CC BY 4.0)

Bättre aldrig börja än illa sluta

– Det ryska angreppet på Ukraina, läget sommaren 2026

Rysk hybris och ukrainska framgångar. Så kan kriget i Ukraina under våren-sommaren karaktäriseras. Ett krig som också blivit mer påtagligt för ryssen i gemen samtidigt som den fredsprocess som inleddes genom den amerikanska fredsplanen i november 2025 inte har gjort några framsteg.

TEXT: JÖRGEN ELFVING

Så lär ej heller bli fallet så länge konflikten i Mellanöstern pågår, även om Trump vid Natotoppmötet i Ankara uttalade att under de senaste veckorna hade betydande framsteg gjorts för att få ett slut på kriget. USA:s utrikesminister, Marco Rubio, har också uttalat att USA snart kommer att försöka återuppta förhandlingarna

samt att Trump instruerat honom och andra representanter att "pressa" parterna till en överenskommelse så snart som möjligt.

Läget utmed frontlinjen

Under senare tid har striderna varit som mest intensiva i anslutning till Kostiantynivka, Kupjansk och Lyman. Donetsk oblast är fortsatt

Jörgen Elfving

FOTO: PRIVAT

rysk kraftsamlingsriktning, en oblast vars "befriande" varit föremål för flera dead lines. Enligt Zelenskyj 15 stycken sedan 2022, men där något "befriande" ännu inte blivit fallet och nu ska Donetsk oblast vara befriat den 31 december. Detta är dock mindre sannolikt sett till senare tids ryska framryckningshastighet, som t ex i anslutning till Kostiantynivka uppges uppgå till cirka 50 meter per dag. Detta imponerar inte och den ryska sidan tog enligt *Institute for the Study of War* (ISW) under juli 121,56 km², vilket ska jämföras med juli 2025, då det handlade om 455,74 km². Under 1–17 juli förlorade man 1,6 km² per dag, vilket skulle kunna förklaras av ukrainska framgångar under senare tid. Medio juli uppgavs att sex samhällen i Dnipropetrovsk oblast samt 125 km² återtagits varvid man framryckt 25 km. De ryska förlusterna i stupade och sårade var under juli också de största sedan kriget inleddes, 42 860 personer enligt ukrainska uppgifter.

Läget utmed frontlinjen föredrogs den 3 juli av generalstabschefen m fl för Putin. Föredragningen gav en bild av imaginära ryska militära framgångar. Bl a redovisades antalet samhällen som "befriats" under året till 133 och antal km² som tagits till 3 000. Det uppgavs också att Kostiantynivka "befriats". Detta dementerades omgående från ukrainsk sida.

Robot- och drönarattacker

Båda sidornas drönarattacker har fortsatt och från rysk sida även robotattacker. Attacker som i år nått sin största omfattning sedan februari 2022 och på sikt kan ej heller ukrainska robotattacker uteslutas då landet uppges ha utvecklat ballistiska robotar.

De ukrainska drönarattackerna har blivit mer intensiva och riktats mot mål på djupet av Ryssland, inte minst mot Moskva-området. Under juli handlade det om mer än 6 000 drönare. Enligt ryska uppgifter har 21 760 ukrainska drönare skjutits ned över Ryssland under juli. Trots detta når ett antal drönare sina mål, vilket vid flera tillfällen varit pinsamt för den politiska ledningen. T ex attackerna mot mål i Sankt Petersburgs-området den 3 och 6 juni, öppnings- och avslutningsdagen för Sankt

Petersburgs internationella ekonomiska forum, samt att Segerparaden den 9 maj var av betydligt mindre omfattning än tidigare är motiverat av risken för en ukrainsk drönarattack.

De ukrainska drönarattackerna har under senare tid riktats mot den ryska oljeindustrin och fram till början av juli har ryska raffinaderier träffats vid minst 194 tillfällen. Det har lett till bränslebrist i flera ryska regioner och ransonering samt import av drivmedel och exportförbud av diesel och flygbränsle. Från senare delen av juli attackeras också det ryska postorderföretaget *Wildberries* anläggningar.

”De ryska förlusterna i stupade och sårade var under juli också de största sedan kriget inleddes, 42 860 personer enligt ukrainska uppgifter.

Även Krim och dess närområde har under senare tid varit föremål för ukrainska drönarattacker där bl a militära mål, förbindelser, transporter och elförsörjning attackerats. Detta har lett till bränslebrist, inskränkningar i väg- och järnvägstrafiken, att 1,4 miljoner abonnenter medio juli inte hade tillgång till el samt att lokalt undantagstillstånd utfärdats. Utöver mål på fastlandet har även fartyg i Azovska sjön och Svarta havet attackerats där även ryska attacker skett mot ukrainska hamnar och fartyg, bl a sådana som transporterar ukrainsk spannmål.

För att möta de ukrainska attackerna har det på rysk sida organiserats särskilda antidrönarförband bestående av frivilliga.

Dock bedöms det ryska luftförsvaret inte ha förmåga att heltäckande avvärja ukrainska attacker mot mål på djupet. Och att omfördela luftförsvarsresurser från Ukraina till Ryssland bedöms ej vara ett alternativ då detta innebär en uttunning av luftförsvaret i anslutning till frontlinjen.

Vid en av de ryska robot- och drönarattackerna, den 24 maj, attackerades ukrainska mål för tredje gången med roboten Oresjnik, då endast några garage skadades. Ytterligare en Oresjnik ska möjligen samma dag ha slagit ned på rysk-ockuperat område i Donetsk oblast. Under senare tid har antalet ballistiska robotar i de ryska attackerna ökat och Ukrainas möjligheter att avvärja de ryska robotattackerna har minskat till följd av bristen på Patriotrobotar. Enligt ukrainska försvarsministeriet omfattade de ryska robot- och drönarattackerna under juli bl a 195 ballistiska robotar, varav endast 29 sköts ned. Patriotrobotar är idag en bristvara generellt och för att skjuta ned en ballistisk robot krävs två till tre Patriotrobotar, men bristen på dessa har tvingat det ukrainska luftförsvaret att endast sätta in en sådan mot varje ballistisk robot. Om Ukraina medges att producera Patriotrobotar är oklart då Trump efter att ha gett klartecken nu är tveksam. Om en licenstillverkning blir fallet kommer det dock att ta år innan de första robotarna lämnar fabriken. Ukraina ska dock ha nått en överenskommelse med USA om månatliga leveranser av Patriotrobotar där antal och ursprung inte är känt, samtidigt som man utvecklar en egen motsvarighet till Patriot, Freya, som bedöms bli operativ först 2027. Som ett alternativ till Patriot kommer Ukraina att få roboten SAMP-T, Sol-Air Moyenne-Portée/Terrestre, från Frankrike med 48 robotar per batteri och en räckvidd på över 150 km.

Vad sker inom de ukrainska väpnade styrkorna?

Den 21 juli avsatte Zelenskyj Oleksandr Syrskyj som överbefälhavare och utnämnde Mykhajlo Drapatyj till hans efterträdare och den 22 juli utnämnde han generalmajor Ihor Skybiuk till generalstabschef, som ersättare för Andrii Hnatov.

Det ryska civilsamhället börjar
utsättas för påfrestningar i
och med att de ukrainska
drönarattackerna slår mot
landets produktionsresurser.
FOTO: KAMERUN_UAV /
SHUTTERSTOCK.COM

Bytet på ÖB-posten är en följd av det utbredda allmänna missnöjet med Zelenskyjs beslut att avsätta den tidigare försvarsministern Mykhajlo Fedorov, vilket fick honom att ompröva sitt beslut att stödja Syrskyj i konflikten med Fedorov, en konflikt som förvärrades av deras personliga meningsskiljaktigheter. Syrskyjs avgång innebär slutet på en era, en övergång från det sovjetutbildade militära gamla gardet till en yngre generation av chefer som anammade teknisk innovation och med en annan syn på ledarskap.

De ukrainska väpnade styrkorna har successivt utvecklats och reformerats utgående från krigs-erfarenheterna. 2025 skedde en övergång till kårorganisation i syfte att råda bot på den "organisatoriska och ledningsmässiga röra" som kännetecknat tidigare organisation. Övergången till kårstruktur anpassar också Ukrainas militära organisationsstruktur till Natos. Ännu en organisationsförändring är enligt ett presidentdekret från den 10 juli organiserandet av en snabbinsatsstyrka inom markstridskrafterna. Denna ska fungera som en ny operativ enhet i de väpnade styrkorna där anfallsförband integreras med obemannade system, artilleri och andra stödfunktioner för att möjliggöra en snabbare och effektivare insats utmed frontlinjen.

Medio juni aviserades ytterligare ett reformpaket avseende personal-tjänsten som ska säkerställa mer förutsägbara tjänstgöringstider, höjda löner och ersättningar samt former för omplaceringar mellan förband, samtidigt som förstärkningen av förbanden i frontlinjen prioriteras. Tre nya former av kontraktsanställning kopplade till förbandstyp och befattning införs med en kontraktstid av sex, tio, 14 eller 24 månader. När kontraktet löpt ut beviljas man ett garanterat uppskov från mobilisering i minst sex månader. Utöver detta införs ett kumulativt uppskovssystem, ju längre man tjänstgör i de väpnade styrkorna och ju mer tid man deltagit i strid, desto längre uppskov, i teorin flera år.

Det senaste reformpaketet är välkommet, men borde ha introducerats tidigare och har rönt

kritik då det inte entydigt svarar på den fråga som många ukrainska soldater ställer sig: "När kan jag åka hem?". Dessutom finns det ett missnöje med aviserade löner och ersättningar för vissa befattningar.

Konsten att spå är mycket svår, speciellt när det gäller framtiden

En finns ingenting som tyder på ett avslut av kriget i Ukraina i närtid. Uppenbarligen vill man från rysk sida nå ett militärt avgörande där föredragningen för Putin den 3 juli befäste bedömningen att det är detta man vill uppnå och inte en förhandlingslösning. Chefen för generalstabens operationsledning har också uttalat att de av Putin ställda uppgifterna avseende den så kallade "Särskilda militära operationen" kommer att lösas. Samtidigt ges sken av förhandlingsvilja vilket torde vara ett spel för galleriet, icke minst för att påverka västlig opinion samt för att vinna tid för att nå ett militärt avgörande, samtidigt som de ryska krigsmålen inte ändrats över tid.

Kriget i Ukraina har för ryssen i gemen blivit mer påtagligt genom bl a drivmedelsbrist, drönarattacker med åtföljande störningar av flygtrafiken och nedstängning av internet. Om detta leder till någon form av agerande från den politiska ledningen eller mer substantiella missnöjesyttringar återstår att se.

Sammanfattningsvis bedöms sannolikheten som hög för att vad som kännetecknat konflikten under senare tid består, dvs anfall och motanfall utmed frontlinjen av båda sidor utan några betydande terrängvinster samt ömsesidiga robot- och drönarattacker. Vad gäller den fortsatta utvecklingen finns det emellertid orosmoln på himlen:

- En rysk eskalation som svar på de ukrainska drönarattackerna på djupet av Ryssland och isoleringen av Krim. Bl a i form av mer omfattande och intensiva robot- och drönarattacker där även Oresjnik kan ingå liksom nordkoreanska robotar. Putin uttalade den 13 juli att det ryska svaret på de ukrainska attackerna kommer att vara reciprokt och många gånger kraftfullare.

Möjligt är det detta som vi nu ser med fler robotar i drönar- och robotattackerna samt att de riktar mot ukrainsk civil infrastruktur. Fortsätter detta modus bådär det inte gott för Ukraina kommande höst och vinter.

- En ny mobilisering. Under senare tid har bl a ryska källor nämnt möjligheten av en ny mobilisering efter dumavalet i september. Dock är frågan om de brister som uppenbarades vid den partiella mobiliseringen i september 2022 åtgärdats, vilket jämte reaktionerna i det ryska samhället i samband med denna möjligen kan vara återhållande faktorer.
- Vad Putins talesperson Dmitrij Peskov uttalat om att den "Särskilda militära operationen" nu eskalerat till ett fullskaligt krig p g a västlänternas inblandning i konflikten. Detta ska också ses i sammanhang med vad Putin uttalade den 3 juli om att, "Dessutom bör varje uppviglares inblandning i fortsättningen av kriget i Ukraina analyseras och det bör göras en analys av var och en av deras inblandning i de faktiska stridshandlingarna. Denna analys behöver vi för att i framtiden kunna fatta ansvarsfulla beslut". Till detta kommer också uppgifter om en möjlig rysk attack på Polen och de baltiska staterna. Sammantaget indikerar detta någon form av ryskt agerande riktat mot de länder som stödjer Ukraina, men där ett militärt angrepp bedöms som mindre sannolikt medan hybridattacker är en option.
- Vad Zelenskyj uttalat om möjligheten att tillföra 30 000–50 000 nordkoreanska soldater, där förberedelser för detta redan är på gång på rysk sida. Dessutom förekommer uppgifter om ett nordkoreanskt robotförband med 100 robotar som införlivats i en rysk markrobotbrigad samt att Ryssland tillförts cirka 20 ballistiska robotar från Nordkorea. ■

Profil celebrerar

Irma Palm i samband med att hon fick motta Kronprinsessan Margaretas Minnesmedalj från Kronprinsessan Victoria. FOTO: PRIVAT

I år kan Irma Palm fira i dubbel bemärkelse. Dels fyller hon 80 år, dels har hon utsetts till hedersledamot i vårt förbund.

TEXT: TOMMY JEPSSON

Få i Stockholmsförbundet bedöms ovetande om vem Irma Palm är. Engagerade profiler blir kända. Irma är inget undantag.

Levt med frivilligrörelsen

Hon gick med i Hemvärnet som 15-åring 1961 och i samband med Kubakrisen året efter blev Irma hemvärnssjukvårdare i Hölö-Mörkö hemvärnsskrets. På 1980-talet var hon sjukvårdsgruppchef och under tidigt 90-tal blev hon ett av de första sjukvårdsbefäl med placering i Södertäljebataljonen.

Efter en bataljonsövning, där hon fick agera bataljonkvartermästare, blev hon tillfrågad att ta över befattningen. Den innehade hon till 2010. Sedan var hon informationsbefäl fram till 2011 och därefter har Irma varit en aktiv hemvärnsveteran.

Irma gick med i Hemvärnsbefälets Riksförbund (HBR) i Stockholmssektionen 1985 och blev ordförande 2003. I förbundsstyrelsen för HBR invaldes hon 1995 och var under större delen av tiden förbundssekreterare, fram till 2023 då hon blev hedersledamot i HBR.

HBR fick inte vara en frivillig försvarsorganisation från 2004 och gick in i Försvarsutbildarna 2006.

Irma valdes då in i förbundsstyrelsen i dåvarande Stockholmsförbundet och blev förbundssekreterare 2016 i samband med den stora omorganiseringen av förbundet från att ha haft ett bemannat kansli till att kansliet bemannades av frivilliga.

Irma var åren 2016–2024 ledamot i Försvarsutbildarnas centrala valberedning och sedan 2025 ordförande.

I samband med coronapandemin startade Irma och Per Karlsson Coronaexpressen tillsammans med ambulanssjukvården i länet. De gjorde över 22 000 körningar av covidsjuka mellan sjukhus och hemmen från april till juli.

Hon är sedan 2014 förbundets rekryteringsansvarige för hemvärns-specialister (hemvärnssjukvårdare, manliga fältkockar och stabsassistenter) för Livgardes-, Södertörns- och Södermanlandsgrupperna. Hittills har hon behandlat över 1 000 ansökningar och många av dessa har fått en befattning i Hemvärnet.

Utmärkelser

Dessa har blivit många. Bland annat Hemvärnets guldmedalj, Petrimedaljen i silver, HBR:s förtjänstmedalj i silver, Stockholms länsförsvarskommittés medalj i guld samt Kronprinsessan Margaretas Minnesmedalj.

Tommy Jeppsson

FOTO: LARS HOLMQUIST

Det andra livet

Om Irma Palm varit ytterligt aktiv och engagerad i frivilligrörelsen har livet utanför denna också präglats av hög aktivitet och utmanande befattningar. Akademiska studier och utbildningar till säkerhetschef har hunnits med vid sidan av yrkeslivet. Det senare har bland annat inneburit många chefsbefattningar på olika nivåer inom Arbetsförmedlingen.

Irma har också varit expert på arbetsmarknadspolitik hos Världsbanken i Ungern, Ryssland, Albanien och Polen under kortare insatser åren 1996–2000.

Livet som pensionär

Irma Palm pensionerades den 1 februari 2012. Hon har knappast slagit av på takten. Irma fortsätter att vara förbundets rekryteringsansvarige för hemvärnsspecialister, ordförande i Försvarsutbildarnas centrala valberedning och en aktiv röst i Slagfjäders redaktionskommitté. ■

En eldsjäl belönas

Yvonne Hansen förknippas med ett okuvligt engagemang, såväl när allting "rullar på" som när det är motigt. Kämpaglöden har som grund en stark tro på att frivilligt försvarsarbete är viktigt.

TEXT: TOMMY JEPPSSON

Att Yvonne brinner för verksamheten är tydligt för var och en som hon kommer i kontakt med. Utmärkelsen som hedersledamot i förbundet Stockholm-Södermanland är mycket väl förtjänat.

Många uppdrag

Listan på Yvones uppdrag är lång. Här följer ett urval i kronologisk följd.

1989–1995 var hon förbundsstyrelseordförande i Södermanlands Lotta-förbund.

1995–2004 var Yvonne vice ordförande i överstyrelsen för Sveriges Lottakårer med ansvar för avtalsutbildningarna för armén, flygvapnet och marinen samt under de sista sex åren även för Hemvärdet.

Uppdragen innebar mycket resande till alla utbildningsplatser för att följa upp att det fungerade. Hon tjänstgjorde under dessa år även

som biträdande skolchef under två somrar på Berga. Som om inte detta var tillräckligt verkade Yvonne under åren 2000–2004 som medlem av Rikshemvärnsrådet.

År 2004 valdes hon till ordförande i Hemvärnsbefälets Riksförbund (HBR) i Södermanland. Fem år senare blev Försvarsutbildarna Södermanland ett förbund utan föreningar med Yvonne som ordförande.

Sörmlandsförbundet blev en förening i förbundet Stockholm-Södermanland 2014, där Yvonne Hansen blev ledamot i styrelsen. Från 2016 blev hon förbundets kassör för statsmedel och egna medel. Från 2018 delades uppdraget på två personer då statsmedel och egna medel skulle hållas isär. Yvonne behöll ansvaret för statsmedlen fram till förbundsstämman i mars 2026.

Förutom allt detta har Yvonne hunnit att utbilda sig till plutonchef i den dåvarande Luftbevakningsorganisationen.

Ett fokusområde

Arrangerandet av Försvarsforum har sedan 2014 tagit mycket av Yvones tid. Hon har under alla år haft rollen som projektledare. En arbetsgrupp har bildats som diskuterar ämnen, föreläsare liksom den panel av politiker som blivit ett återkommande och uppskattat inslag. Viktiga medhjälpare är moderatorn Olof

Yvonne Hansen.
FOTO: PRIVAT

Tommy Jeppsson

FOTO: LARS HOLMQUIST

Jonmyren som har varit med sedan 2014, liksom föreningens styrelseordförande Joakim Andersson. Även Fredrik Ehlinger, ledamot i förbundsstyrelsen, har deltagit i tio år. Yvonne vill poängtera det stöd och den närvaro som vår förbundsordförande Johan René har visat.

Arrangemangen i Arsenalen har varit genomgående bra. Som mest har det varit 140 deltagare och aldrig under 70. Många ungdomar är också intresserade och deltar. År 2025 var 97 personer fysiskt deltagande och 56 såg eventet digitalt på YouTube i realtid. Efter tre dagar var siffran 205 och efter tolv dagar hade 230 personer sett och lyssnat på föreläsningarna digitalt.

Arbete och privatliv

Yvonne har också hunnit med ett intensivt yrkesliv hos Volvo Construction Equipment i Eskilstuna i rollen som så kallad *Market Communication & Promotion Project Manager*. Arbetsplatserna var många, allt mellan byggarbetsplatser, grustag och gruvdrift, där Yvonne arbetade nära utvecklingsavdelningen.

Hon är starkt engagerad i Lions Club Virserum. Stödet härifrån till Ukraina har passerat 400 000 kronor och använts till inköp av kaminer, aggregat, diverse förnödenheter och lämnat bidrag till ambulanser. Dessutom stöds ungdomsverksamheten på orten.

Privat är Yvonne gift och har två söner. ■

Vid en av stationerna skulle ungdomarna ta sig över ett vattendrag via ett uppspant rep. FOTO: JOSEFIN UNELID

Zalgiris 2026

International cadet camp

I slutet av juli åkte en svensk delegation bestående av tio ungdomar och två ungdomsledare från förbundet till Litauens internationella ungdomsläger i Zalgiris.

TEXT: ALEXANDER EKLUND

Det litauiska skytteförbundet stod värd för ett fem dagar långt äventyr bestående av olika stationssystem, utflykter och roliga utmaningar.

Invigningsceremoni

Lägret öppnades på måndagen med en ordentlig invigning där totalt 140 ungdomar och ungdomsledare från Litauen, Estland, Lettland, Polen, Ukraina och Sverige stod uppställda. Efter invigningen fördelades alla ungdomar i internationella plutoner som de tillhörde kvällstid resten av veckan i syfte att lära känna varandra bättre. Dagtid var ungdomarna med sina egna nationer där ungdoms-

ledarna tillsammans med ett litauiskt fölgebefäl tog med dem till olika färdighetsstationer.

Boende och mat

Deltagarna fick bo två och två i containrar innehållandes två sängar med bord och AC. Maten varierade från dag till dag, bland annat var det frukostarna som stack ut från vad vi svenskar är vana vid att äta.

Ena morgonen var det sur ostkaka med sylt, riskaka och äpple. En annan morgon var det korv och bulgur. Till lunch kunde de få ölkorv och pirog med tillbehör som äpple, ost, morötter och havrepuffar med baconsmak. Minst sagt en ovanlig kombination,

Alexander Eklund

FOTO: LINN HEDRÉN

men som upplevdes helt okej enligt ungdomarna.

Stationssystem

På tisdagen fick ungdomarna prova på sambandstjänst där de fick lära sig den engelska varianten av en 7S-rapport. Vidare fick de utbildning på ett vapen motsvarande vårt gevär 22 samt att avlägga praktiskt vapenprov

innan de fick skjuta på skjutbana. Avslutningsvis fick ungdomarna lära sig nyttja avsnörande förband (tourniquet), vilket var mycket uppskattat.

Taktisk träning

Under onsdagen delades ungdomarna in i internationella grupper om sex ungdomar per grupp där varje grupp fick en karta och kompass. Uppgiften var att ta sig till olika koordinater för att vid varje ny koordinat motta en ny. Vid några av koordinaterna fanns det färdighetsstationer där ungdomarna var tvungna att arbeta som ett team för att lösa uppgifterna. Bland annat skulle de förflytta sig över ett vatten- drag med hjälp av ett rep, bygga ett vindskydd och få upp en eld samt hitta dolda objekt i terrängen.

Äventyrsdag

Torsdagen var en av de mest uppskattade dagarna då de fick paddla kajak två och två blandat med ungdomar från alla nationer. Här fick de chansen att verkligen kunna prata och knyta kontakter med andra ungdomar under tiden de paddlade den 13 km långa leden.

Kulturdag

Fredagen var sista heldagen och kultur stod på schemat. Dagen började med ett besök på Lietuvos Etnografijos Muziejus, ett museum som visade hur deras kultur genom tiderna utvecklats, där de tillsammans med de andra

nationerna fick en guidad tur. Efter museibesöket åkte de buss till staden Kaunas där de besökte köpcentret Akropolis.

”Vi från Sverige var alltid i tid, talade bra engelska och pratade mycket med de andra ländernas deltagare.

På kvällen, när alla nationer var återsamlade vid lägret, var det dags för den mer formella avslutningsceremonin. Arrangören delade ut priser till varje nations ”Bäste ungdom” som för Sveriges del gick till Robin Hedén. Bra jobbat! Varje nation hade även fått i uppdrag att utföra minst en dans som representerade deras nation. För Sveriges del blev det *Prästens lilla kråka*, *Vi äro musikanter* samt *Raketen*. Svenskarna visade först och sedan hakade de andra nationerna på. Josefin Unelid, en av de medföljande ungdoms-

ledarna, berättar att detta blev en av höjdpunkterna för ungdomarna.

– Det var härlig stämning mellan länderna, alla var engagerade och deltog i varandras danser. Ungdomarna hann umgås med varandra en sista gång innan tidig hemfärd dagen därpå.

Favoritminne

En av de svenska ungdomarna delar med sig av sitt favoritminne:

– Mitt favoritminne är rätt vardagligt, vilket också gjorde det starkt. Typ dag fyra vaknar jag upp av att jag verkligen behövde gå på toa. Så jag börjar den långa färden till damernas. Mycket nyvaken och suddig i synen så ser jag ukrainska ungdomen Ilja som introducerar dagen genom att hälsa ”Gomorrón” på svenska. Då svarar jag tillbaka något som han lärde mig på ukrainska ”Yak te droshe?”, vilket är ”Läget bror?”. Och jag blev rörd över att alla hälsade på varandras språk, vilket fint sätt att starta dagen.

Nöjda ungdomsledare

Josefin Unelid berättar att de är mycket nöjda med resan och att de fick fint beröm från de andra nationerna:

– Vi från Sverige var alltid i tid, talade bra engelska och pratade mycket med de andra ländernas deltagare. Vi var glada och engagerade och även vi som ledare deltog med ungdomarna när vi kunde. Bland annat umgicks vi med ungdomarna på kvällarna då vi spelade basket eller volleyboll och på fredagens dans var vi de enda ledarna som deltog i själva dansandet. Största utmaningen var nog språket då flera av de andra nationerna inte talade så bra engelska, men vi löste det genom att kommunicera på andra sätt.

Hoppas på snar återträff

I skrivande stund planerar HvSS för sin årliga riksungdomstävling i augusti där förbundet ställer upp med några ungdomslag. Flera av de svenska ungdomarna som var med på Zalgiris 2026 hoppas då få återse några av sina internationella kamrater. ■

En nöjd grupp ungdomar och ledare som upplevt mycket positivt tillsammans. FOTO: PRIVAT

Elon Musks tech imperium har politiskt inflytande såväl i som utanför USA, vilket även gäller andra techjättar. FOTO: STEVE TRAVELGUIDE / SHUTTERSTOCK.COM

"Tech Bros" – en ny global maktfaktor?

Vid en första anblick kan amerikanska teknikmogulers politiska engagemang framstå som framför allt en inrikespolitisk fråga för USA. Men deras växande inflytande kan också få konsekvenser för Europa och för europeisk säkerhetspolitik. Det finns därför anledning att titta närmare på den löst sammanhållna grupp som brukar kallas "Tech Bros".

TEXT: LARS HOLMQVIST

Begreppet används om framgångsrika och extremt förmögna entreprenörer inom tekniksektorn.

Gemensamt för flera av dessa är att de på senare år börjat använda sin ekonomiska och tekniska makt för att även utöva politiskt inflytande.

Den mest kände är Elon Musk, med Tesla, SpaceX, Starlink och X. Andra politiskt aktiva entreprenörer är Peter Thiel, David Sacks och Marc Andreessen.

Tekniksektorn har länge präglats av en stark tro på yttrandefrihet, entreprenörskap och så stor frihet

Lars Holmqvist

FOTO: PRIVAT

som möjligt för företagen att utvecklas utan statliga ingrepp. Även en relativt fri rörlighet över gränserna har varit viktig, inte minst eftersom branschen är så beroende av internationell högutbildad arbetskraft.

Politiskt engagerade företagsledare är inget nytt. Redan under 1800-talet fick amerikanska industrimagnater som Andrew Carnegie, J.P. Morgan och John D. Rockefeller ett betydande politiskt inflytande. Situationen i dag skiljer sig ändå på ett avgörande sätt. Den moderna tekniken har gett dagens entreprenörer möjligheter att inte bara påverka politiker utan också direkt påverka opinionen. Plattformar som Facebook, YouTube, TikTok och X har en enorm räckvidd, och några av dem ägs eller kontrolleras av entreprenörer med uttalade politiska uppfattningar.

De mest framträdande av Tech Bros kan, med viss förenkling, beskrivas som extremt förmögna teknikoptimister med frihetliga värderingar och stor skepsis mot statlig reglering. Deras verksamheter och inflytande är globala. Men de utgör inte någon homogen grupp. Flera konkurrerar hårt med varandra, och det finns varken någon gemensam organisation eller något gemensamt manifest. Däremot har flera av dem, från olika utgångspunkter, kommit fram till liknande politiska uppfattningar.

Femton år av förändring

Teknikindustrins förhållande till politiken ser i dag annorlunda ut än när Barack Obama beskrevs som USA:s "förste digitale president". Silicon Valley förknippades då i hög grad med globalisering, social liberalism, internationell rörlighet och en optimistisk syn på tekniken som samhällsförändrande kraft.

Under de följande åren inträffade ett antal händelser som bidrog till att förändra relationen mellan teknikindustrin och den politiska makten.

Redan Edward Snowdens avslöjanden 2013 om den amerikanska statens omfattande elektroniska övervakning skapade misstro. President Obama konstaterade själv att affären hade skadat förtroendet mellan staten och flera stora IT-företag. Försök från den amerikanska

staten att få tillgång till krypterade system och så kallade bakdörrar förstärkte misstron.

Presidentvalet 2016 aktualiserade i sin tur frågor om utländsk valpåverkan, desinformation och politisk manipulation via sociala medier. Cambridge Analytica-affären påverkade synen på framför allt Facebook och gjorde plattformarnas politiska makt till en fråga för både politiker och allmänhet.

”Amerikanska nationalkonservativa vill stärka nationalstaterna på Bryssels bekostnad. Europeiska motsvarigheter vill samma sak.

Under covidpandemin 2020–2022 kom nästa konflikt. Myndigheter och sociala medieföretag försökte motverka felaktig information om pandemin, samtidigt som plattformarnas moderering av användarnas inlägg ökade. Kritiker såg detta som en begränsning av yttrandefriheten och som ett alltför nära samarbete mellan staten och företagen.

När Elon Musk köpte Twitter 2022 angav han just yttrandefriheten som ett av sina viktigaste motiv. Enligt Musk hade den tidigare ledningen gått för långt i sin moderering. Twitter, senare X, blev därmed också en symbol för en större ideologisk konflikt om vem som ska avgöra vilka uppfattningar som får spridas på de digitala plattformarna.

Till detta kommer juridiken. En digital plattform som verkar över stora delar av världen måste förhålla sig till många olika rättssystem. Inte minst i fråga om yttrandefriheten finns skillnader mellan amerikansk

och europeisk rättstradition. Det är därför knappast förvånande att amerikanska teknikföretag återkommande hamnat i konflikt med europeiska myndigheter.

Under senare år har dessutom nya konfliktområden tillkommit: regleringen av artificiell intelligens, EU:s konkurrenslagstiftning, GDPR, beskattning och regleringen av digitala marknader.

Målsättningar som sammanfaller

Utvecklingen på båda sidor om Atlanten har påverkat relationen mellan teknikindustrin och politiken. En stor del av de internationella problem som amerikanska teknik-entreprenörer identifierar, är numera knutna till EU och dess lagstiftning.

Den europeiska marknaden är stor, rik och därför viktig. Samtidigt har EU en starkare tradition av politisk reglering än USA. För företag vars affärsmodell bygger på snabb teknisk utveckling och global skalbarhet kan detta uppfattas som ett hinder.

När Tech Bros betraktar EU:s växande regleringsmakt ser de samtidigt europeiska politiska rörelser som kritiserar samma maktutveckling. De amerikanska entreprenörerna är kanske inte särskilt engagerade i Europas olika inrikespolitiska frågor, men de har upptäckt att flera europeiska missnöjespartier har en syn på Bryssel som delvis sammanfaller med deras egen. Här finns en politisk beröringspunkt.

Ideologi och egennytta

Marc Andreessen är ett intressant exempel. Han stödde tidigare demokraten Barack Obama men har senare närmast sig Donald Trump. År 2023 publicerade han *The Techno-Optimist Manifesto*, ett mer eller mindre politiskt dokument, där han argumenterar för största möjliga frihet för teknisk utveckling och angriper sådant han anser hämmar innovation: överdriven försiktighet, regleringsiver och vad som kan beskrivas som en bredare "woke"-kultur.

Ett konkret skäl till Andreessens stöd för Trump inför presidentvalet 2024 var Bidenadministrationens hållning till kryptovalutor, som han betraktade som ytterligare ett exempel på skadlig regleringsiver. I

Andreessens fall är det svårt att dra en skarp gräns mellan ideologi och ekonomiskt egenintresse. Snarare förstärker de varandra.

Trump och Tech Bros

Under Donald Trumps andra administration har teknikentreprenörernas politiska inflytande blivit mer direkt. Det handlar inte längre enbart om traditionell lobbying eller politiska donationer. Personer från teknik- och riskkapitalvärlden har fått positioner nära den politiska makten, särskilt inom områden som AI, kryptovalutor och avreglering.

David Sacks fick en central roll inom administrationens AI- och kryptopolitik. Elon Musk, som satsade betydande belopp på att stödja Trump, fick en ledande roll i DOGE, initiativet för att effektivisera den federala statsapparaten. Marc Andreessen fick en plats i President's Council of Advisors on Science and Technology, PCAST, och därmed möjlighet att påverka politiken inom bland annat AI och annan avancerad teknik.

Mest intressant i sammanhanget är vicepresident JD Vance. Han har tidigare arbetat inom Peter Thiels ekonomiska och politiska nätverk och fick ett omfattande stöd av Thiel när han inledde sin politiska karriär.

Gränsen mellan teknikvärlden och politisk makt har därmed blivit betydligt mindre tydlig.

Synen på Europa

Bland flera av Tech Bros finns en tydlig kritik mot Europa, framför allt mot EU.

Yttrandefriheten är en viktig del av konflikten. Europeisk lagstiftning som syftar till att exempelvis begränsa hets mot folkgrupp eller reglera skadligt innehåll på digitala plattformar kan ur ett amerikanskt libertarianskt perspektiv uppfattas som en otillbörlig begränsning av det fria ordet.

EU:s regleringar påverkar dessutom teknikindustrin direkt. Google, X, Meta och andra företag har återkommande hamnat i rättsliga och politiska konflikter med europeiska institutioner. Motsättningen är inte enbart ekonomisk. Det finns också en ideologisk dimension: föreställningen att staten bör reglera så lite som möjligt och lämna största möjliga utrymme åt individen och företagen.

Synen på europeisk migrationspolitik är särskilt intressant. Teknikindustrin har traditionellt förespråkats internationell rörlighet, framför allt för högutbildad arbetskraft. Hos Elon Musk har kritiken mot den europeiska migrationspolitiken däremot fått närmast existentiella proportioner. Han har varnat för omfattande våld och till och med framtida inbördeskrig i Europa och öppet uttryckt stöd för tyska AfD som ett alternativ till den förda politiken. Här är det svårt att förklara hans ställningstaganden enbart med affärsintressen.

En annan gemensam nämnare är Bryssel. Många europeiska populistiska och nationalkonservativa partier riktar stark kritik mot den överstatlighet som de menar har utvecklats inom EU. Liknande tankegångar återkommer bland flera Tech Bros, om än från andra utgångspunkter. För teknikföretagen handlar det främst om EU:s regleringsmakt, för de europeiska partierna om nationell suveränitet. Men kritiken riktas mot samma institutioner. Här finns en viss samsyn mellan delar av den amerikanska teknikvärlden och den europeiska nationalkonservativa högern.

När frågan blir säkerhetspolitisk

Techentreprenörernas Europakritik är inte bara egennytta, utan har utvecklats till något som liknar kulturkrig.

Europa beskrivs som en kontinent där yttrandefriheten är hotad, där invandringen riskerar att skapa allvarliga interna konflikter, där energipolitiken undergräver industrin och där välfärdsstatens kostnader hämmar innovationskraften. Till detta kommer föreställningen att EU reglerar för mycket och att medlemsstaterna har överlåtit alltför stor del av sin suveränitet till Bryssel.

Detta blir säkerhetspolitiskt intressant när det ses i samband med de nära kontakterna mellan delar av den amerikanska teknikvärlden, Trumpadministrationen och europeiska nationalkonservativa rörelser. JD Vance har träffat Alice Weidel, ledare för AfD. Amerikanska företrädare har odlat nära relationer med Viktor Orbán i Ungern och förbindelserna med brittiska Reform

UK och Nigel Farage förefaller vara goda.

Dessa europeiska politiska krafter har mycket olika uppfattningar om Ryssland och Ukraina och det vore fel att behandla dem som ett sammanhållet block. Men flera av dem förespråkar en politik som skulle kunna försvaga EU:s sammanhållning eller minska det europeiska stödet till Ukraina.

Av detta följer inte att Tech Bros eller den amerikanska administrationen skulle vara allierade med Vladimir Putins Ryssland. Det finns heller ingen anledning att förutsätta någon samordnad prorysk agenda.

Den mer intressanta frågan är vad som händer när olika maktcentra, av skilda skäl, driver politiska linjer vars konsekvenser delvis sammanfaller.

Amerikanska nationalkonservativa vill stärka nationalstaterna på Bryssels bekostnad. Europeiska motsvarigheter vill samma sak. Tech Bros vill begränsa EU:s regleringsmakt. Ryssland har samtidigt ett tydligt strategiskt intresse av ett mindre sammanhållet Europa och ett minskat stöd till Ukraina.

Det behöver inte finnas någon samordning mellan dessa aktörer. Men deras intressen kan ändå sammanfalla.

För Moskva skapar detta möjligheter. Man är skicklig på att identifiera och exploatera redan existerande konfliktytor i väst. Man behöver inte skapa motsättningarna utan det kan vara tillräckligt att förstärka budskap, aktörer och politiska strömningar som redan finns och som råkar gynna ryska strategiska intressen.

Den säkerhetspolitiskt viktiga frågan är därför kanske inte om Tech Bros, Trumpadministrationen eller nationalkonservativa krafter vill gynna Ryssland. Det finns inte tillräcklig grund för sådana slutsatser.

Frågan är snarare om flera självständiga politiska och ekonomiska krafter kan bidra till en utveckling som försvagar Europas sammanhållning och om Ryssland i så fall kan utnyttja denna utveckling för sina egna syften. I så fall behöver Moskva inte skapa sprickorna i väst. Det räcker att göra dem djupare. ■

Under Trumpadministrationen har teknik-
entreprenörernas politiska inflytande ökat.
FOTO: ALLEN.G / SHUTTERSTOCK.COM

Interflex, del 2

Under hösten 2025 hade jag privilegiet att tjänstgöra som svensk instruktör vid operation Interflex i England.

TEXT: ALEXANDER EKLUND

Tillsammans med mina kollegor från Livgardesbrigaden, IB1, som till cirka 80 procent bestod utav tidvistjänstgörande soldater, gruppchefer och reservofficerare, utbildade vi främst ukrainska befäl i truppföring.

Artikeln är del 2 av 2. I den första delen, som publicerades i Slagfjädern nr 2 2026, var fokus på

utbildningsmetodik och erfarenheter. I denna del fokuserar jag på mötet med ukrainarna på ett personligt plan.

Första mötet

Jag kommer aldrig glömma första mötet med ukrainarna. De kom till lägret med buss på kvällen och var ganska trötta efter en lång resa. Jag och en brittisk intendent satt till bords och hanterade all registrering

Alexander Eklund

FOTO: LINN HEDRÉN

av ukrainarna. De formade ett långt led och steg fram en och en. Precis som vid inmönstring av värnpliktiga. Efter att vi registrerat dem fick de göra kontroller hos sjukvårdarna samt syntestas. Trots att de haft en lång resa, där vissa av dem kom direkt från fronten, så var de allra flesta av dem glada att vara på plats och många av dem gav oss varma leenden när de gick förbi.

Första dagarna

De första dagarna blev som en klassisk svensk inryckning. Ukrainarna fick lära sig hitta i lägret, ta del av ordningsreglerna, lära känna sin nya utrustning samt lära känna varandra och de svenska instruktörerna. Jag var med och höll i ett av de första utbildningspassen som övningsledare för KSP57¹, som var britternas motsvarighet till vår KSP58.

Det var roligt att se hur intresserade de var av vapnets mekanik och rörliga delar. Så fort jag tittade bort så tog de upp kulsprutan och började pillra på alla delar. De visade tydligt att de verkligen ville lära sig att förstå hela vapnets funktion och inte bara hur man de facto skjuter. Några av dem berättade även om de sovjetiska kulsprutorna de skjutit med och om hur mekaniken på dessa fungerade.

Alexander Eklund vid tillfället då han var övningsledare för stationen med kulspruta.
FOTO: PRIVAT

1) KSP är en förkortning för kulspruta.

Svenska instruktörer planerar en övning i karta och kompass. FOTO: ALEXANDER EKLUND

Orientering och planering

Ett av de roligare utbildningspassen var när vi skulle utbilda ukrainarna i att använda karta och kompass. Vi gick igenom alla grunderna, hur en karta är uppbyggd, hur en kompass fungerar, hur man planerar sin marschväg samt hur man följer den genom att nyttja exempelvis ledstänger. För många av ukrainarna så var detta något nytt. Oftast var det högre befäl som planerade detta åt dem och i stället för kartor så använde de ofta olika appar på sina mobiltelefoner. Men inte nu. Denna gång skulle de klara det själva och därefter testas i terrängen.

Alla grupper klarade det bra förutom en grupp som hela tiden gick fel. Efter ett tag bröt vi övningen och jag tog med mig en tolk fram till gruppen. Jag bad deras gruppchef visa mig hur han gör när han tar ut kompassriktningen utefter kartan. Han visade mig och han gjorde helt rätt, men kompassnålen visade ändå helt fel. Han fick då låna min kompass men fick ändå fel riktning. Jag frågade då om han hade något starkt magnetiskt på sig som eventuellt störde ut kompassnålen, kanske något

på kroppsskyddet? Inte alls, däremot hade han ett stort ärr på handen och nedre delen av armen. När jag frågade om ärrret så kom han på att han hade splitter kvar i handen efter en explosion. Han lade då kompassen i sin andra hand och genast visade den rätt riktning!

Tyst minut

Varje morgon klockan 09.00 höll samtliga en tyst minut för att minnas och hedra de som stupat i kriget. När minuten passerat ropade alltid någon "Slava Ukraini!" varpå alla andra svarade "Heroiam slava!", vilket betyder "Ära åt Ukraina!" och "Ära åt hjältarna!". Det var alltid en lite spänd stämning på morgnarna innan den tysta minuten. Ukrainarna såväl som de ukrainska tolkarna kollade alltid sina mobiler för att se var bomberna slagit ned under natten. Alla undrade om deras familjer och vänner hade klarat sig.

En morgon var det en ukrainsk man som tittade på sin mobil och fick veta att hela hans familj hade dött av en rysk bomb. Han sörjde fram till klockan 09.00, sedan var han med och körde på precis som alla andra.

Han var fast inställd på att delta i träningen för att sedan kunna åka tillbaka och försvara sitt hemland så att inte fler civila ska behöva sätta livet till på grund av Rysslands aggressioner.

Ukrainska, ryska och polska svordomar

De första orden jag snappade upp från ukrainarna var inte hälsningsfraser som "Pryvit" ("Hej") eller "Yak spravy" ("Hur mår du?"). Det var svordomar som "Suka", "Blyad" och "Bober kurwa". En blandning av ukrainska, ryska och polska svordomar som användes flitigt i var och varannan mening så fort ukrainarna mötte på lite motstånd.

Kanske var det här som den största kulturkrocken uppstod, sättet att kommunicera. Vid ett tillfälle stod det två ganska stora vältränade ukrainare och puttade på varandra, svor och hytte med nävarna. Jag frågade tolken vad de bråkade om och om det var dags att gå emellan innan de började veva allt för mycket. Tolken svarade helt lugnt att de bara diskuterade olika tillvägagångssätt, det var ingen av dem som var arg. Tolken förklarade att ska man vinna en argumentation så handlar det inte bara om att ha

B-styrka ger upp och blir tagna som krigsfångar av ukrainarna. FOTO: PRIVAT

bäst logik och argument utan även att vara dominant övertygande med sitt kroppsspråk.

Utbildningskontroll

Mot slutet av utbildningen när det var dags för utbildningskontroll ansvarade jag för stationen där de skulle hantera och skjuta kulspruta på ett säkert och korrekt sätt. Ukrainarna var duktiga, de gjorde alla handhavanden rätt och det hördes inte så många svordomar den dagen förrän vi kom till sista genomförandet.

Vid den här tidpunkten hade kulsprutorna skjutits varma med x antal tusen skott och vi instruktörer smörjde dem och gjorde daglig tillsyn så gott vi hann mellan skjutstillfällena. När det nu var dags för sista genomförandet hade även ett team ur svenska Combat Camera kommit för att filma delar av Interflex, de ville gärna få med lite filmsekvenser från när det skulle skjutas kulspruta.

Momentet börjar med att en ukrainare springer fram till kulsprutan, laddar, lägger an och avfyrar. Det smattrar till i någon sekund samtidigt som det ryker blåsvart rök från pipan av den vapenolja som fanns kvar. Sedan blir

det tyst från kulsprutan. "Suka!" hör man ukrainaren skrika samtidigt som han åtgärdar eldavgbrottet. Därefter skjuter han på nytt innan det tystnar och han återigen tar till med "Blyad!". Efter ett tredje eldavgbrott går det inte att avfira alls. Säkerhetsomställaren (säkringen) har fastnat i säkrat läge. Denna gång är det inte bara ukrainaren som svär utan även jag samtidigt som jag slår på säkerhetsomställaren med en tom ammunitionslåda. Efter några välriktade slag släpper säkringen och ukrainaren skjuter. Under tiden som det smattrar hör jag honom skrika "Bober kurwa!" och en del andra svordomar. Till slut tar bandet slut och i tystnaden som uppstår inser jag att Combat Camera sitter en meter bakom oss och har filmat precis allt. Jag vänder mig om och möter deras blickar. Jag öppnar munnen, men innan jag hinner säga något så svarar de "Det är lugnt, vi klipper bort det".

Intervju med ukrainarna

Mot slutet av utbildningen gjorde jag några intervjuer med ukrainarna. Militärartolken, som egentligen var en kadett med goda språkkunskaper, var en av de allra yngsta ukrainarna. Många såg honom som en lillebror.

Han var halvvägs in i en treårig kadettutbildning med inriktning kommunikation, även om han försökte nischa in sig på drönarteknik. När jag frågade honom om hur hans vardag såg ut berättade han att de hade skola sex dagar i veckan och var lediga den sjunde dagen. Några dagar varje månad hade de fältträning, men det var sällan som de faktiskt sov ute i fält. Annars bestod utbildningen mycket av att lära sig olika vapensystem, fysisk träning såväl som teknisk utbildning riktat mot drönare. När han är klar med utbildningen blir han fänrik.

De ukrainare jag mött är helt vanliga människor som gör sitt yttersta för att klara av vardagen och samtidigt stå emot den ryska aggressionen.

När jag frågade militärtolken om hur livet i Ukraina såg ut svarade han att livet pågår för fullt. Vuxna går till jobbet och ungarna går till skolan även om flyglarmen påverkar. Flera gånger per dag behöver de söka skydd när flyglarmen varnar. Vintertid saknar de ibland ström till husen varpå det kan bli kallt. Men livet fortskrider.

Militärtolken var väldigt nöjd med utbildningen han fått av oss på Interflex, den var betydligt bättre än den han fick förra sommaren av amerikanarna i USA. Metodiken var en helt annan och de svenska instruktörerna var väldigt professionella, tyckte han. Särskilt sjukvårdsutbildningen var givande då de fick öva på att omhänderta skadade krigsfångar. Tidigare har han bara övat på att försöka få ut så mycket information som möjligt av krigsfångarna, det har inte varit

så mycket fokus på att vårda dem. Däremot tyckte han att det var för lite skarpskjutning, han ville vässa sina färdigheter och ha mer stridsskjutningar i fält med skarp ammunition.

I en av mina intervjuer träffade jag på en gammal veteran från sovjettiden. Han gjorde sin värnplikt mellan 1984–86, vilken bestod av att ingå i ett spaningsförband i Afghanistan. Även om han hade deltagit i krig förr så var det nuvarande högteknologiska kriget i Ukraina inte att jämföra med Afghanistankriget. I Afghanistan kunde man gömma sig i bergen, i Ukraina var terrängen platt och fiendens drönare ser dig var du än är. Han var fortfarande kvar i spaningsrollen, dock inom artilleriet

där han var "Main sergeant" med personalansvar. Han bor i Kiev där även hans son bor och arbetar med att tillverka drönare. Han berättade att sonen även nyttjade de drönare han tillverkade till att flyga ikapp ryska drönare och förstöra dem i luften innan de hann nå sina mål på marken. Dottern bor tryggt i Frankrike med hans barnbarn. Efter Interflex hoppas han få tid till att umgås med familjen innan det är dags för tjänstgöring igen. Detta är något som vissa av ukrainarna bara kunde drömma om då några fick veta att de skulle direkt till fronten så fort de kom tillbaka till Ukraina.

Sista dagen

Den sista dagen bestod av att umgås så mycket vi kunde med ukrainarna. Nu

släppte vi alla på professionalismen en aning och blev personliga med varandra. Det spelades kort, berättades historier och när det var dags att säga hejdå så var det inte handslag som sträcktes fram utan varma kramar mellan ukrainarna och de svenska instruktörerna. När ukrainarna sedan gick på bussarna ställde svenskarna upp sig längs sidorna av vägen och gjorde honnör när bussarna rullade ut genom grindarna. Det var sista gången vi såg dem.

Avtackning av tolkarna

På kvällen tackade vi av tolkarna som snart skulle göra sig redo för att ta emot nästa gäng med ukrainare samtidigt som vi skulle rotera hemåt. Vi gav tolkarna gula rosor som en symbol för den gemensamma färgen i våra flaggor samt att de fick varsin morakniv av oss. Tolkarna blev dock först ställda och sedan skrattade de. I Ukraina är det tydligen dåligt att ge någon gula rosor och att ge någon en kniv betyder att man vill skiljas/kapas från den personen. Men de uppskattade gesten så som den var menad av oss och tillbaka bjöd de på en ukrainsk specialitet kallad Salo bestående av bröd med skivat fryst grisfett och hackad salladslök. Jag kan tänka mig att likt vår sill så gör den sig bra med en snaps till, men vid detta tillfälle fick jag hålla god min när jag smakade av det salta och kalla grisfettet som de hade smugglat in i England.

Avslutande budskap

De ukrainare jag mött är helt vanliga människor som gör sitt yttersta för att klara av vardagen och samtidigt stå emot den ryska aggressionen. Trots att de varit i krig längre än vad första världskriget varade så har de fortfarande en otrolig inställning till livet. Det har varit ett av de största privilegierna i mitt liv att få vara med och utbilda dem vid Interflex och jag kommer aldrig att glömma mötena jag haft med var och en. Slava Ukraini! ■

Tolkarna bjuder på sin delikatess.
FOTO: ALEXANDER EKLUND

HBR i Stockholm

2026 är ett märkesår för Hemvärnsbefälets Riksförbund Stockholm (HBR Stockholm). Efter 10 år tillsammans med Hemvärnsföreningen är vi åter en självständig förening inom både Försvarsutbildarna Stockholm och Södermanland såväl som i Hemvärnsbefälets Riksförbund.

TEXT: IRMA PALM

HBR bildades i mars 1942 som den ideella delen av Hemvärnsområdesbefälhavarnas Riksförbund. Under den tid som HBR var en självständig frivillig försvarsorganisation har det funnits en sektion/förening i Stockholmsområdet. Efter 2004, när statusen som frivillig försvarsorganisation upphörde, beslutade HBR att gå in i Svenska Försvarsutbildningsförbundet och de regionala förbunden. Stockholmsföreningen gick in i Stockholms FBU-förbund i mars 2006.

Efter 10 år beslöt HBR Stockholm och Hemvärnsföreningen att gå samman, eftersom vi bedömde att vi hade i princip samma målgrupp.

Från skyddsrumsbesöket. Fr v Robert Hultman (ordförande), Jörgen (guide) och Anders Särnqvist (styrelseledamot).
FOTO: ANDERS SÄRNQVIST

2025 beslutade dock årsstämman för Hemvärnsföreningen-HBR att lämna HBR Riksförbund. Därefter har flera "gamla" HBR:are velat återuppliva HBR-föreningen och verka mot de mål som finns för den verksamheten. Föreningen återstartade i oktober 2025 på en urtima stämma och är nu igång med styrelse, bankgiro och allt annat som hör en förening till.

Medlemskap i HBR Stockholm innebär att du är medlem i både Försvarsutbildarna Stockholm och Södermanland och Hemvärnsbefälets Riksförbund. Detta öppnar upp möjligheter för dig att delta i verksamhet och aktiviteter som anordnas av alla frivilliga försvarsorganisationer givet att du uppfyller kraven. Genom ditt engagemang bidrar du till att stärka Sveriges beredskap och säkerhet, samtidigt som du får möjlighet att utveckla dina kunskaper och knyta nya kontakter.

HBR är den naturliga företrädaren för hemvärnsbefälets och hemvärns-soldatens intressen i hela landet.

HBR verkar för att ge ett mervärde till hemvärnspersonalen med fokus på hemvärnsbefälen.

HBR förvaltar och delar ut Hemvärnets äldsta utmärkelse: Gustav Petri-medaljen i brons och silver.

Bli medlem i HBR Stockholm via Försvarsutbildarnas hemsida:

Bli medlem – Försvarsutbildarna. Gå till Försvarsutbildarna Stockholm och Södermanland och sedan HBR Stockholm.
OBS! **INTE** HBR Östergötland

Irma Palm

FOTO: PRIVAT

HBR:s verksamhet omfattar försvarsupplysning, rekrytering, frivillig vidareutbildning samt insatser till stöd för samhället.

HBR Stockholm arbetar för utbildning/samverkansmöjligheter och nätverksbyggande för hemvärnsbefäl, -soldater och -veteraner i hemvärnsbataljonerna med nummer 23, 24, 25, 26, 27, 28 och 29.

Vi ser fram emot att ha dig med i våra aktiviteter och hoppas att du ska trivas i gemenskapen. Har du frågor eller funderingar är du välkommen att kontakta oss via sekreteraren irma.palm@forsvarsutbildarna.se.

Vår första aktivitet var ett besök i ett fullt utrustat skyddsrum i Skogås i våras. Stämningen var engagerad, men allvarlig. I skuggan av ett osäkert omvärldsläge kändes ämnet högaktuellt.

Välkommen till HBR Stockholm – tillsammans gör vi skillnad! ■

Höstens soldatprov

Tunga Infanteriföreningen har för avsikt att genomföra höstens Soldatprov den 3 oktober vid Ågesta friluftsgård, således som i våras. Mer information kommer på Stockholmsförbundets hemsida.

Nu är det vår i luften

TEXT: GÖRAN WAHLQVIST

Under trivselshelgen röjdes ett 30-tal träd bort för att hålla det ljus och snyggt. FOTO: GÖRAN WAHLQVIST

Det finns olika perspektiv på det. Jag har sedan april utretts för någon form av blodcancer, ännu oklart vad.

Sådant gör inte att man mår bättre, framför allt gör sjukdomen mig oerhört trött. Det påverkar min förmåga att utföra mitt ordförandeuppdrag. Vi får se hur det går. Ur förbundets perspektiv kan vi se tillbaka på ett blandat år. Åter har Försvarmakten fått stora besparingskrav som kommer att påverka oss negativt. Kanske räckte inte pengarna till mer än att par nya fartyg?

Vårt förbund

Vi arbetar vidare med att nystarta rekryteringen av ungdomar. Det görs inom FOS ram och i samarbete med både regionen, länsstyrelsen, P 18, Hemvärnet och andra myndigheter. Det är ett femårigt projekt kallat DELTA. Idag finns ingen regional ungdomsverksamhet varken i FFO eller Hemvärnet. Behovet är stort och vi ska kraftsamla för att starta verksamheten med informationsdagar på gymnasieskolor under Beredskapsveckan och en förlängd Military Weekend under höstlovet.

Vi har genomfört vårt uppdrag med GU-F och resultatet har varit bra. Ett 30-tal godkända deltagare från hela landet lämnade bra utvärderingar och tillför ny kompetens och energi till sina förband. Bra rekryteringar och våra duktiga instruktörer gjorde att

endast en deltagare behövde avskiljas från kursen.

Medlem?

Under året gör vi en stor genomgång av våra register. Se till att du har rätt uppgifter registrerade på Mina sidor och att betala in din årsavgift. Fortsättningsvis kommer vi att rensa registren årligen och ta bort de som inte betalar in avgiften.

Kursgården

Efter årets första kurser för nya sjukvårdare vidtog årets Trivsels-helg. Sjukvårdskurserna visade att vår kursgård är mycket lämplig för dessa. Det visar utvärderingar från deltagarna och kommentarer från instruktörer. Dock finns ett motstånd från vissa verksamhetsansvariga mot att förlägga verksamhet hos oss (det blev väl inte bättre nu?).

Nytt deltagarrekord för Trivsels-helgen! I år var vi cirka 70 frivilliga som rustade och städade på gården under två dygn – ett fantastiskt engagemang i vårt förbund. Upprustning fortgår. I år rustar vi förutom vattenförsörjningen även fasaderna på expeditionen och matsalen – långsiktiga investeringar för att kunna möta framtiden. Totalt investerar vi i år cirka 1,3 mkr av egna medel.

Framtiden – finns den? Det är osäkert, inte bara i världen utan också för vår verksamhet. Efter tidigare svåra år med besparingar har vi under

de senare åren mötts av besked från Försvarmakten om att "pengar finns det, hur mycket kan ni leverera?". Detta gäller tydligen inte på ön, trots vårt läge? Efter beskedet om nya fartyg till flottan, kom det som ett brev på posten att Försvarmakten på Gotland avbokade i princip allt på kursgården. Ett intäktsstapp på närmare 1 mkr. Det påverkar vår överlevnadsförmåga. Bara ett par veckor tidigare hade vi dialog med P 18 och då fanns inga indikationer på nerdragningar.

Vi får avvakta. Klart är att Försvarmakten inte är någon samarbetspartner som man kan lita på. En konstig fråga vi fick från en flygflottilj: "Va?! Kostar det pengar att vara hos er?". Kunskapen hos förbanden om vår verksamhet är bristfällig.

I helgen har vi genomfört vårt årliga "strategimöte". Framtidstron för kursgården består, men osäkerheten ökar i relationen med Försvarmakten. Ska vi satsa på civila kunder i stället? Vi kämpar på ett år till så får vi se hur signalerna blir framöver. ■

Medlemsavgiften 100 kr/år
betalar du in på BG 890-9335.

Vill du ha kontakt med oss eller
önskar meddela adressändring?

Ordförande:
goran.wahlqvist@forsvarsutbildarna.se
0706 45 83 07

Sverige är värt att försvara

FOTO: CONNY SJOSTROM / SHUTTERSTOCK.COM